

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència
de l'honorable Sr. Joan Casanovas

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 19 de juny del 1934

SUMARI

S'obre la sessió a les sis i quatre minuts de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Ordre del dia:

Discussió del dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei de Conservació del Patrimoni Històric, Artístic i Científic de Catalunya.

Fa la presentació del dictamen el President de la Comissió, senyor Serra i Húnter.

El senyor Romeva intervé en la discussió de totalitat, fent algunes observacions per tal que sigui modificat el text del dictamen.

Resposta del senyor Serra i Húnter.

Rectificació del senyor Romeva, que recull el senyor Blasi, de la Comissió.

Noves rectificacions dels senyors Romeva i Blasi, i es dona per acabada la discussió de totalitat.

Se suspèn el debat.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió, sobre diversos articles de la segona part del Projecte de Llei Municipal de Catalunya (arts. 209 a 244).

Es aprova l'art. 209, en la seva redacció definitiva, incorporant-s'hi una esmena de la pròpia Comissió.

Article 220. — Es aprova.

Es acceptada una esmena dels senyors Casademunt, Dot, Bancells, Mestres, en forma d'article 220 bis.

Articles 221 i 222. — Aprovats sense discussió.

Article 223. — Es llegida una esmena dels senyors Casademunt, Dot, Bancells, Mesires. La Comissió n'accepta l'esperit, per a introduir-lo en un futur article, retirant el que està en discussió, després d'agrair el senyor Casademunt el determini de la Comissió.

El senyor Ruiz i Ponseti observa una possible contradicció entre els arts. 222, ja aprovat, i el 223, pels motius que exposa.

Contesta del senyor Arnau, oferint recollir la suggerència del senyor Ruiz i Ponseti.

Articles 224, 225, 226, 227, 228 i 229. — Aprovats sense discussió.

Article 230. — Es aprova en la seva redacció definitiva, prèvies unes manifestacions del senyor Casademunt, que accepta la Comissió.

Articles 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237 i 238. — Sense discussió són aprovats.

Article 239. — Es dóna lectura a una esmena dels senyors Casademunt, Dot, Bancells, Mestres. Es acceptada l'esmena, amb una lleugera variant, per la Comissió.

A proposta de la Comissió, s'acorda que l'esmena acceptada passi a ésser l'art. 240, i l'art. 239 és aprovat tal com figura en el dictamen.

A proposta de la Comissió és modificat el redactat del títol del Capítol III, per acordar-lo a les modificacions introduïdes al dictamen.

Article 240 del dictamen. — Aprovat sense discussió.

Article 241. — Aprovat.

Article 242. — Com sigui que aquest article és reproducció del nou art. 240 aprovat, la Comissió proposa, i s'acorda, la seva supressió.

Per tal de procedir a l'enumeració definitiva dels articles darrerament aprovats, la Presidència suspèn la discussió.

Lectura del dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei de Pressupostos de la Generalitat per al segon semestre del 1934.

Ordre del dia per a la sessió de dimecres.

S'aixeca la sessió a tres quarts de vuit i cinc minuts de la vetlla.

S'obre la sessió, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas, a les sis i quatre minuts de la tarda.

Al banc roig hi ha l'honorable senyor Conseller de Cultura.

Es llegeix i aprovada l'acta de la sessió anterior.

ORDRE DEL DIA

Discussió del Dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei de Conservació del Patrimoni Històric, Artístic i Científic de Catalunya

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula la Comissió.

El Sr. SERRA I HÜNTER : Senyors Diputats : El dictamen que varem presentar a la Cambra la sessió passada, fa referència a una de les Lleis més importants de l'estructura i organització de la cultura actual de Catalunya.

Per a redactar aquest Projecte de Llei, el senyor Conseller i després la Comissió de Cultura d'aquest Parlament, han tingut en compte, no solament els acords de la Comissió de Traspàs de Serveis, sinó també la Llei espanyola de conservació del patrimoni artístic, arqueològic i històric, però, sobretot, una altra Llei que ha estat aprovada fa poc temps en aquest Parlament, per la qual s'organitzaven els serveis d'arxius, biblioteques, museus, monuments i excavacions. De tot això se n'ha tret una orientació general per tal de donar eficàcia a l'organització d'uns serveis que permetin vetllar d'una manera eficaç per a la conservació del nostre patrimoni artístic i científic, per a la seva, no solament conservació, sinó també restauració, per tal que el dia de demà no ens trobem en el cas en què actualment ens hem trobat sovint, que emigra a l'estranger una gran part del nostre tresor artístic i científic.

El primer article d'aquest dictamen conté d'una manera sintètica allò que constitueix pròpia-

ment l'objecte d'aquest Projecte de Llei. Hi trobareu, sens dubte, variacions importants, perquè no es tracta només d'una concepció del patrimoni artístic i arqueològic tal com fins avui s'havia tingut, sinó que en aquesta conservació es fa referència a altres aspectes de la riquesa cultural de Catalunya, com és el que fa referència a la ciència i també a tot el que té un valor històric. Es tracta, doncs, no solament de vetllar per la conservació del que hi ha actualment, sinó també de procurar que el dia de demà no es faci del tresor artístic i científic de Catalunya el que se n'ha vingut fent fins ara.

S'estableix — seguiré jo en els seus trets generals el contingut d'aquest dictamen — una diferència entre allò que és només conservació i el que afecta a la restauració i dignificació del nostre tresor artístic i científic. Es tracta, per tant, no solament de conservar-lo, sinó de posar al servei de l'Estat tots aquells mitjans que facin possible que la seva restauració sigui eficient i que tinguin també tots aquests monuments la dignitat que correspon a llur valor intrínsec. I així, trobarem modificacions d'un interès extraordinari que no es freqüent trobar en altres Lleis de caire semblant, com és l'incloure entre els béns mobles els documents i els llibres, perquè es vol salvar d'aquesta destrucció, no solament les biblioteques ja públiques, sinó també altres tresors d'entitats i particulars que suposen una veritable riquesa per a la història i la cultura intel·lectual de Catalunya. I no solament s'atén al que en podríem dir les bel·leses artístiques, sinó també a les naturals. Aquesta innovació, que ja es troba en la Llei espanyola, ha estat adaptada també a la nostra Llei en concordança i al mateix temps donant-li el més modern sentit. Al costat, per tant, de la conservació dels objectes d'art, hi trobarem també totes aquelles normes que permeten la conservació de les bel·leses naturals, no solament d'aquelles bel·leses que la naturalesa ha donat per si, sinó d'aquelles bel·leses que la mà de l'home ha transformat, entre les quals es troben els parcs, els jar-

dins, i sobretot els conjunts urbans que donen un caràcter tan essencial a moltes encontrades de la nostra terra.

Demés, hi ha quelcom que s'aparta del que és pròpiament el patrimoni artístic. Hi ha no solament el que fa referència a la arqueologia i sobretot el que té un valor històric perquè representa el passat de la vida del nostre poble, sinó també l'esperit científic. Ens interessa, doncs, vetllar per la conservació no solament del que és concreció de la sensibilitat artística de Catalunya, sinó també del que representa una aportació eficient, nostrada i sovint també de caràcter universal del que ha estat la recerca científica en la nostra terra.

Per tant, tot allò que avui és producte del nostre esforç, tot allò que s'està gestant o realitzant en aquests moments d'iniciació de recobriment de la nostra personalitat, podrà esdevenir un valor universal o, sinó universal, almenys un valor nostre. I el dia de demà, també, si aquesta Llei segueix aplicant-se sempre amb el criteri extensiu que nosaltres li hem de voler donar, tindrem assegurada la perpetuació de les nostres conquestes, tant dintre del terreny artístic com del científic.

Potser serà d'una certa eficàcia per tal de facilitar també la discussió i fer més planera la presentació d'aquest dictamen, que jo vagi indicant quins són aquests punts que donen un veritable caràcter, una certa originalitat, una orientació pròpia a aquest Projecte de Llei. Interessa, com tot, però especialment tractant-se del patrimoni cultural de Catalunya, primerament la formació d'un inventari. I direm que aquest inventari no ha d'ésser un inventari fet per alt, sinó un catàleg raonat, una cosa viva, per tal que representi, com si diguessim, la consolidació, d'una manera especial, de la nostra espiritualitat.

La formació d'aquest inventari estarà subjecte a una sèrie de normes, de les quals unes tindran un caràcter general o de principi del que estarà inclòs en aquest projecte; i altres tindran més aviat un caràcter d'extensió i aplicació i estaran definides com es diu, en diversos articles, en el que ha d'ésser pròpiament el Reglament. Per això es dona, en el moment d'ésser aprovada aquesta Llei, un termini per a que no solament les entitats i les corporacions públiques, sinó també el particular, ja sigui amb caràcter de propietaris ja de usuaris, puguin fer la declaració de tots aquells béns que entrin dins les característiques que s'assenyalen ací al patrimoni artístic, científic, històric i arqueològic, perquè des d'aquest moment puguin fer-se ja un registre; i al mateix temps s'assenyalen aquelles sancions que s'aplicaran als que un cop passat aquest termini, no hagin donat compliment a aquest Projecte de Llei.

Es evident que per tot allò que ja forma una unitat, per exemple un museu, un arxiu o una biblioteca, i per tant té caràcter públic i sovint té també una administració o assistència de l'Estat, no tingui necessitat de fer-se aquesta declaració, perquè aquesta declaració ja, de fet, la fa l'Estat, i, en aquest cas, la nostra Generalitat.

L'art. 4.º assenyala, demés, els deures que tindran els Municipis, al costat de les corporacions i particulars, respecte a la conservació i restauració del nostre patrimoni artístic i científic. Ells han

de saber els perills, alguns dels quals ací s'indiquen, que corren els béns i objectes d'art, tot el que constitueix pròpiament això que nosaltres ara volem salvaguardar, perquè en els casos que s'esmenten, com venda o exportació o usos inadequats, puguin ells vetllar per tal que no s'escapi l'acció tutelar de la Generalitat de Catalunya. I si així no fos, quan siguin conculcades aquestes disposicions per no estar amatents a aquest deure essencial de cultura, aleshores s'assenyala que la Generalitat podrà incautar-se automàticament dels objectes que no hagin estat declarats dintre del terme assenyalat en els articles d'aquesta Llei.

Es necessari, doncs, que aquesta Llei entri també en aquests problemes tan importants de l'expropiació i de la indemnització. Si es declara possible i fins necessària l'expropiació, de vegades amb indemnització i altres sense, per utilitat pública, és evident que la Generalitat considera que és de màxima utilitat pública vetllar per la conservació del nostre patrimoni artístic i científic. Potser les característiques que no han pogut borrar els temps de devallada i decadència de la nostra cultura, són precisament les que fan referència als productes de caràcter espiritual. Tot això no ens ha estat arrabassat, no ens ha estat possible arrabassar-nos-ho i no serà mai possible que ens ho arrabassin, perquè és un producte que surt d'un món en el qual la coacció i la força no tindrà pas mai entrada i menys domini. Per tant, no és d'estranyar, respectant els valors i iniciatives individuals, que en aquesta mena de dret que ens assisteix a reservar com a propietat o possessió, béns i objectes d'art, les limitacions tinguin un caràcter més extensiu que en altres ordres de la propietat privada. I així, aquells que posseixin o bé usufructuin objectes d'art, museus o edificis, no podran permutar ni cedir en venda o donació a particulars i entitats mercantils, si no es sotmeten al Reglament que ve determinat per aquest dictamen; unes vegades n'hi haurà prou amb que n'assabentin els organismes encarregats d'aquesta conservació i restauració, i altres vegades s'hauran de subjectar al pla, i sempre al que en realitat predomina, al que dona to a això que és el sentit estatal, o sigui que en defensar aquest patrimoni espiritual hi han interessos—la individualitat o la personalitat—que han de restar sempre a segon terme.

Després d'aquest registre, hom es pregunta quina ha d'ésser la intervenció que hauran de tenir les diferents corporacions i fins els particulars per a ajudar a l'Estat en la conservació del nostre patrimoni espiritual. I aquí s'ha de tenir molta cura en fer una enumeració de totes aquelles que en realitat tenen, algunes, drets, i altres fins un deure, de vetllar per la conservació d'aquest patrimoni. I així trobareu aquí assenyals institucions venerables de la nostra cultura, totes elles matitzades per l'esperit nacional, que ha d'ésser una cosa agermanada o coincident amb la cultura, sense que per això volgüem dir que el fet de què unes no estiguin consignades, no tinguem per ells el mateix respecte i no puguin intervenir en aquesta col·laboració amb l'Estat a la conservació del nostre patrimoni. Per això, trobareu aquí, al costat de les altres institucions, ja

d'un valor podríem dir-ne internacional, com és l'Institut d'Estudis Catalans, la Junta de Museus, l'Acadèmia de Belles Arts, la de Medicina, la de Belles Lletres, la Biblioteca de Catalunya, el Patronat de Turisme, el Centre Excursionista de Catalunya. I, a més, perquè aquesta enumeració no pugui ésser titllada d'exclusiva, s'hi admeten altres entitats i figuren en segon lloc, a més dels Municipis i dels Patronats de Cultura, que, segons l'altra Llei aprovada fa uns mesos en aquest Parlament, ja existeixen o existiran, si bé admetent ara en les diferents localitats de Catalunya i en diferents comarques la col·laboració particular, dirigint-se a una d'aquestes entitats a través de l'organisme adient perquè pugui fer tot el que sigui necessari, ja per a evitar la destrucció, ja per a demanar una restauració, ja la consagració de veritables tresors que encara són ignorats del poble i fins del poble especialitzat de Catalunya.

Per això, nosaltres, al costat d'aquesta orientació, que és la mateixa del Conseller i que té aquell caràcter cultural, hem volgut trobar la fórmula jurídica adequada que fes que no pogués produir-se mai una topada entre els interessos d'aquells que tenen ja de per si mateixos un interès en la conservació del nostre patrimoni i no necessiten estímul, i l'interès estatal, aquell que ha de tenir sempre la Generalitat sobre totes les coses que afecten a la cultura, siguin del caire que siguin, a la nostra terra.

I aquesta fórmula jurídica està condensada en l'article 10, en el qual, en poques paraules, es diu que les inclusions als registres es faran per Decret del Conseller de Cultura. Però, com? Escoltant els Municipis i els Patronats de Cultura interessats. I de quina manera? Mitjançant informe favorable i raonat de les Corporacions esmentades i, darrerament, seguint uns tràmits que evitin en el possible que penetri a través de les malles quelcom que pugui representar un principi d'arbitrarietat. Més encara, per a preveure un període de transició, en el qual és possible que pogués burlar-se l'acció de l'Estat o sigui l'aplicació d'aquesta Llei, es diu quina serà la situació de dret en el període d'incoació de l'expedient fins el moment en què l'obra quedi ja definitivament registrada i controlada en aquest inventari que hem dit que havia de fer-se, segons preceptua el primer article d'aquesta Llei.

Això vol dir, que aquí hem portat quelcom que és un esperit nostre, no solament el desig de trobar-hi una fórmula adient jurídica, sinó al mateix temps que es salvés també aquell interès, aquelles iniciatives del particular o de les entitats que, precisament, s'han distingit per vetllar pel Patrimoni Artístic, Científic i Arqueològic de Catalunya, avançant-se, per dir-ho així, a l'acció mateixa de l'Estat, dient en l'art. 10 que es donarà compte immediata als propietaris o usuaris interessats en la iniciació de l'expedient, els quals podran recórrer dintre del termini i seguint els tràmits que determinarà el Reglament que, com se sap, haurà d'ésser sotmès al Consell de Govern de la Generalitat.

Dintre de la totalitat dels objectes que constitueixen pròpiament aquest patrimoni, en el qual, com hem vist, s'ha fugit d'aquell rigorisme que

ho reduïa tot, per dir-ho així, als objectes d'art, i s'ha donat entrada al llibre, als parcs, als paratges, als conjunts urbans, a tot això que forma una total unitat, que és això el que vol dir el patrimoni artístic i científic; es té, no obstant, una certa preferència per tot el que es refereix a les coses de Catalunya, i es diu que seran inscrites permanentment totes les obres dels autors catalans o bé d'autors no catalans, però produïdes a Catalunya, perquè el sol fet d'haver-se produït a Catalunya, ja sembla que vol dir com un principi d'incorporació a les coses de la nostra terra i perquè sembla que això ens dóna un cert dret a què homes que han viscut, que han respirat i que han produït l'obra en aquest ambient, se'ls consideri com una cosa, sinó total, parcialment nostra. S'ha tingut en compte, també, que hi han obres que, a més d'ésser produïdes a Catalunya per autors forasters, tenen un interès especial perquè fan referència a coses de Catalunya. En aquest cas, podríem dir que l'adherència espiritual, és doble. Respecte d'aquests, per tant, es té una preferència que no és té pas pels altres, i, per tant, es vetllarà més, perquè en cas d'exportació la sanció sigui més forta si es tracta de les compreses en aquest capítol que no pas en l'altre, o si es tracta d'obres d'autors forasters que no tinguin interès per les coses de Catalunya.

Si us aneu fixant en els diferents articles que segueixen en aquesta primera part del Projecte de Llei, us trobareu com hem anat lligant totes aquelles coses que poguessin produir un conflicte entre l'interès públic i l'interès particular; i en dir interès particular no es fa solament referència a l'interès individual, sinó també al corporatiu, però que estigui al marge o enfront sempre de l'interès de l'Estat. I hem cregut que una cosa que portaria aquesta col·laboració — i aquí a Barcelona hi han proves recents de la seva eficàcia — és la incorporació a aquesta acció especial de l'acció dels particulars, la formació estimuladora d'aquests nuclis d'aficionats o amics de l'art, de l'arqueologia o de la història, donant-los-hi una mena de participació que no ha d'ésser pas precisament en un sentit material, sinó més bé en un sentit moral, perquè al cap d'avall la majoria de les persones individuals i collectives que lliuren la seva vida a aquesta finalitat se senten suficientment compensades quan hi ha un recolzament de caràcter espiritual. I així es declara en l'art. 5.º la constitució d'una veritable agrupació de protectors del patrimoni històric, artístic, científic i arqueològic, i els hi dóna uns drets, unes facultats que no tenen els altres ciutadans que no s'han especialitzat, que no són col·leccionistes ni aficionats o no han fet donacions a les Corporacions públiques, arxius, biblioteques i museus, i trobareu en l'art. 15, l'enumeració de set o vuit d'aquestes atribucions com és que el possessor, per exemple, d'una finca que sigui declarada monument nacional o almenys d'interès per al nostre patrimoni artístic o científic, té el dret a què es faci un estudi dels béns, dels objectes científics, arqueològics, etc., com també unes certes facilitats, una certa intervenció en el funcionament d'aquests organismes encarregats de la conservació, de la restauració i de la dignificació del nostre patrimoni artístic.

Així i tot, es precis sortir al pas a les possibles extralimitacions del particular que, en certs moments, de per sí o amb convivència amb altres persones, vulguin tractar aquests problemes aprofitant-se'n dintre de Catalunya, facilitant l'exportació d'obres i burlant l'acció tutelar d'aquesta Llei. I així el que té no solament un immoble, sinó també objectes, mobles d'art, s'ha de legislar el que pugui disposar en absolut d'ells, sinó que hi ha una doble fiscalització i no sempre podrà fer d'elles el que vulgui, sinó que estarà obligat a fer quelcom respecte d'aquells béns mobles o immobles i si els seus cabals, si els seus mitjans no li ho permeten, la Generalitat, l'Estat, li prestarà el seu ajut. Surt, doncs, al pas, i limita la permuta — com diu el Dictamen —, la donació o la venda. Assenyala dos tipus: el tipus dels objectes, la valoració dels quals arriba a 50,000 ptes. i dels la valoració dels quals depassa d'aquesta quantitat. I aleshores, el mateix si es tracta d'un intent d'exportació fraudulenta, com d'una venda, d'una donació, com sigui, en el nostre país, les normes aplicables i consegüentment les sancions i multes imposades, variaran segons la seva categoria. Unes vegades — recordem la Llei a què abans m'he referit, la Llei nostra d'organització dels arxius, biblioteques, museus, monuments i excavacions —, unes vegades bastarà la intervenció de la Delegació del Secretariat; altres vegades, no. Quan ja tingui una importància grossa i, per tant, el greuge inferit a la cultura nacional és més gran, aleshores serà precis que hi hagi una majoria d'aquesta Junta o d'aquesta Comissió fiscal favorable, per tal de fer possible l'alienació d'aquests béns.

La Generalitat, encara, es reserva el dret de retracte i de tanteig, en els casos de venda, subhasta, liquidació o exportació dels béns artístics i científics. Exerceix aquesta acció, també, — això ho diu l'art. 20 — sobre l'expropiació i indemnització de jaciments arqueològics i vol evitar el cas de què aquesta riquesa del nostre país, que de vegades té un valor més que nacional, internacional, pugui ésser posada en mans d'entitats o de països estrangers. El dret de la Generalitat s'extén de tal manera, que quan sigui d'utilitat pública, per la cultura del país, ja el treure exemplars, models, fotografies de tots aquests objectes, no pugui mai oposar-s'hi l'individu o la collectivitat propietària o usuària que tingui aquests objectes. I així va seguint la Llei assenyalant la incautació per ús inadequat o negligència, i assenyalant els casos en què el propietari està obligat a fer la reparació d'aquests objectes, o en què, per tal de conservar la unitat d'un grup, diríem urbà, sigui precis enderrocar cases o modificar l'estructura o l'urbanització d'un poble. Assenyala, també, l'exempció de tributs quan es tracti d'obres que tinguin aquest interès, i, per últim, assenyala, també, totes aquelles sancions que s'imposaran com el cas d'una incautació per exportació fraudulenta o, en allò que es diu vulgarment en termes jurídics, les multes *ad valorem*.

Segurament que algunes coses d'aquest Dictamen — d'aquest Projecte de Llei, d'aquesta Llei si voleu — sembla que fan referència a allò que constitueix pròpiament el Reglament; però quan el

legislador ha de sortir al pas d'unes possibles alteracions del contingut i de la finalitat de la Llei, coses que en temps normal es reservarien per a l'articulat d'un Reglament, és precis que vagin en el mateix text de la Llei per tal de cridar l'atenció en el primer moment de l'organització d'aquests serveis i per tal que, amb l'aplicació d'aquesta Llei, no es pugui falsejar el que és pròpiament el seu contingut i la seva finalitat essencial.

Per això la Generalitat consigna sempre en els seus Pressupostos una quantitat, que cada dia serà més gran, per tal d'arribar un dia a la formació definitiva de l'inventari de tot el Patrimoni artístic de Catalunya, més gran i més important del que sembla a primera vista. I, a més, assenyala com precisament els recursos extraordinaris, per tal d'atendre tot aquest servei, els haurem de trobar en totes aquestes quantitats que, per incompliment de la Llei, hauran estat recollides, per tal de què els particulars no hagin pogut burlar l'acció tutelar de l'Estat.

Crec, senyors Diputats, amb aquesta breu exposició, que us haureu fet càrrec del contingut i de la veritable essència d'aquesta Llei — la necessitat de la qual crec que està a l'ànim de tots —, i per això jo crec que seria ofendre la vostra intel·ligència i, més encara, la vostra sensibilitat patriòtica, segurament excitada ara en aquest moment històric, si jo vingués aquí a adduir nous arguments i a fer noves explicacions respecte de la importància que té l'aprovació d'una Llei sobre la conservació del nostre Patrimoni Artístic i Científic.

Si nosaltres fem un petit examen de consciència, el mateix si mirem el moment del nostre renaixement cultural i nacional que hem viscut, com si ens fixem en els inicis d'aquest renaixement d'ara fa aproximadament un segle, ens donarem compte d'aquesta afirmació, ja banal per tots, però que en aquests moments és necessari recordar: de què el ressorgiment de la nostra personalitat es deu precisament a l'Art. En el moment en què Catalunya es va trobar en les seves mateixes obres, concretades en els llibres, en els documents, en els monuments, en tot això que és el reflexe del nostre gloriós passat, és quan va començar a ésser possible el que avui és Catalunya. I tot allò que era un somni, que era un moment romàntic del ressorgiment nacional, portava dintre de si tota la llavor d'un renaixement nacional, i si allò no s'hagués fet, tampoc no s'hauria fet el que han fet després els polítics de Catalunya. Per què? Perquè el mateix l'Art, que la Literatura, que la Ciència, que tot el que és pròpiament producte espiritual, mira, no pas a les coses que esdevenen, sinó a les coses que realment són; i allò que es concreta en els monuments — i que, per tant, constitueix el patrimoni espiritual d'un poble —, no és pas allò que avui és i demà no és, sinó que és allò que és sempre; és, doncs, el reflexe viu de l'ànima de Catalunya, d'aquella ànima que avui anem retrobant i que hem començat a preveure en el moment que ha començat el ressorgiment artístic. Primer, aquest moment contemplatiu del passat, aquest moment que encara no ens centra en l'època ni ens posa en relació amb les corrents del temps. En tota

obra d'art, hi veiem el reflexe del temps i del poble, i aquesta cosa és precisament el que avui nosaltres vivim en aquest moment: vivim el ressorgiment de Catalunya, però el ressorgiment de Catalunya en ple segle xx, és a dir, una Catalunya de cara a l'esdevenidor, i de cara a l'esdevenidor, però tenint sempre les seves arrels fondes en el passat.

Jo crec que aquesta Llei, en aquests moments — potser és una pretensió agosarada —, jo crec que aquests moments l'aprovació d'aquesta Llei, l'esperit que informa aquesta Llei, pot representar un símbol precisament de l'episodi actual de la Història de Catalunya, perquè això tindrà un valor d'un caire o d'un altre, segons quina sigui la ruta que segueixi el nostre poble. Així i tot, aquesta Llei vol ésser sempre l'expressió d'una necessitat viscuda, plasmada pel Govern i especialment pel Conseller de Cultura per tal que d'aquí en davant poguem nosaltres ésser uns veritables propietaris i usuaris del que constitueix el Patrimoni Artístic i Científic de Catalunya. (*Molt bé!, molt bé!, en la Majoria.*)

El Sr. ROMEVA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Romeva.

El Sr. ROMEVA: Senyors Diputats: He escoltat amb complaença les explicacions que ha donat el senyor President de la Comissió de Cultura en fer la presentació d'aquest Projecte de Llei, que ara es posa a la discussió de la Cambra. Jo no he de dissimular que en la tendència i en la finalitat de la Llei jo coincideixo amb les aspiracions exposades pel senyor President de la Comissió. És convenient, és indispensable que s'exerceixi una acció de protecció i de defensa del nostre patrimoni artístic i arqueològic, i si es vol científic i històric, en la forma que en termes generals suposa aquesta Llei. Jo, en llegir el Projecte, se m'havien ofert alguns dubtes sobre la manera com en aquest Projecte de Llei es desenvolupava aquesta acció protectora, i he de confessar que després de sentir les eloqüents i sentides paraules del senyor President de la Comissió, aquests dubtes encara subsisteixen. No es tracta, naturalment, d'anar al fons de la Llei, es tracta d'anar als detalls, de la manera com segons el Projecte es desenrotlla aquesta acció. En primer lloc, jo trobo una vaguetat en l'enumeració d'aquelles coses que són objecte d'aquesta protecció, i entenc que això és una mica perillós, perquè en totes aquelles coses que impliquen una acció estatal s'ha de poder disposar d'unes prescripcions ben concretes, perquè les intervencions no arribin a base d'imprecisions, de vaguetats o de confusió a poder ésser objecte del joc polític d'interessos que sempre al voltant d'aquestes coses es poden promoure.

Es parla aquí dels béns mobles i immobles d'interès artístic, històric, científic i arqueològic existents a Catalunya, i aleshores es diu també que s'hi inclouen els documents i els llibres i els jaciments arqueològics, els paratges, els parcs, els jardins i els conjunts urbans d'interès arqueològic, i jo tinc molta por que aquesta imprecisió que hi ha aquí doni lloc, relacionada amb aquesta gran acció que en altres articles del Projecte de Llei es dona, a la iniciativa per a instar la incripció

per a causar molèsties i arbitrarietats que no estan, naturalment, en el pensament ni en el propòsit del Govern que ha presentat el Projecte ni de la Comissió que l'ha dictaminat, ni crec que estigui en el propòsit de cap dels aquí presents. Per exemple, quan es parla dels mobles o immobles d'interès científic, cal precisar una mica, perquè *siñó* ¿com anem a saber quines coses poden ésser objecte d'aquesta protecció i quines no ho poden ésser-ho?; imaginem-nos una acció científica que es desenrotlla dintre d'una esfera purament privada, com passa moltíssimes vegades, i que arriba a concretar-se en uns resultats, i aquests resultats tenen una forma material, una forma material que pot ésser un invent que es traduirà en una realització industrial. És que això cau dintre de l'acció d'aquesta Llei? Jo entenc que no. Però ens ho diu la Llei? Tampoc. Aleshores, jo no sé si vaig equivocat, interpreto que allò que es vol defensar és més aviat aquell patrimoni històric i científic, aquelles coses, aquells testimonis materials que van quedant com a resultat dels esforços que es van fent en l'ordre científic, però que no són pròpiament la pura realització d'un progrés científic, que des del moment que es tradueix en l'esfera pràctica, pren una extensió que envaeix els drets i la propietat d'una zona molt extensa d'interessos. Però això, posat en mans de segons qui interessat en promoure dificultats a una persona determinada, pot arribar a produir entorpiments i molèsties que no crec que nosaltres podem autoritzar.

Hi ha el que es refereix als paratges, parcs i jardins. No parlo dels conjunts urbans, perquè això gairebé és una definició concreta i aquí no hi ha preocupació. Conjunt urbà ja és una cosa que està subjecte a una regulació i té un caràcter prou clar i prou definit; però un parc, un jardí, aquí no es diu quines condicions ha de tenir perquè sigui objecte de la inscripció i acció que diu aquesta Llei. Perquè un parc, un jardí, pot ésser d'una persona particular, que el pot haver realitzat sense cap altra preocupació que les usuals en aquests casos, i tindrà una bellesa, tindrà una valor artístic que és difícil de graduar en tal forma que un pugui dir si és d'un valor artístic del que hauria de caure sota la protecció d'aquesta Llei, o és d'un valor artístic que no cal que caigui sota la protecció d'aquesta Llei. I aleshores jo m'imagino com poden suposar els senyors Diputats que m'escolten, en molts indrets de Catalunya, dintre dels apassionaments i enemistats locals, com aquesta Llei per virtut d'aquesta vaguetat, es transforma en un instrument de molèstia i de lluites dintre de molts pobles.

Aquí hi ha un altre aspecte, que és el dels llibres. Suposa que, naturalment, no es tracta de la propietat intel·lectual del llibre, sinó que es tracta de la materialitat d'un llibre, que aleshores tindrà el seu valor per la seva impressió, pel seu relligament, per tota aquella part artística de la confecció. Però també ens trobem el mateix. Diu la Llei: «Les obres d'autors vivents.» ¿Es que aquí es refereix a les obres d'autors vivents, en quant a la materialitat d'aquesta confecció? Perquè la frase fa pensar en una altra cosa; sembla en realitat que quan diem les obres d'autors vivents ens referim a una obra qualsevulla i a la

propietat intel·lectual, ja que parla de les que no tinguin cinquanta anys d'antiguitat. Però en aquest cas, ja sé que em poden respondre que no, que això és refereix exclusivament a la materialitat de l'obra, a allò que pugui donar un valor artístic assenyalat a la seva confecció. Jo, potser, on trobo aquesta vaguetat més grossa és en aquest aspecte del científic i en aquest altre aspecte del que aquí s'anomenen com a jardins, paratges i parcs. Jo crec que cal precisar una mica, perquè si no envaiem amb una gran alegria tot allò que és terreny de la propietat particular i de l'esforç particular, i ens trobarem moltes vegades sense saber quins límits tenim posats, i en canvi servint qüestions de pura passió particular. És un camp on la immisció de la política local pot fer més mal.

Ja sé que hem diran que com que la inscripció de totes aquestes coses s'ha de fer, segons diu un dels articles, mitjançant un informe d'unes entitats, que aquí ja es precisen, que això ja quedarà salvaguardat, i que és a l'informe d'aquestes entitats que va concretada la responsabilitat, però aleshores jo demanaria que per a cada cas es precisés concretament quina és l'entitat que ha d'informar, perquè aquí es donen una sèrie d'entitats, però no es precisa, damunt de cada aspecte de la Llei, quina entitat ha d'informar. Naturalment que si haguéssim de fer només un pur ús del sentit comú, nosaltres ja les triaríem des d'aquí, però cal, potser, que la Llei ho deixi establert.

Hi ha un altre aspecte en el qual jo hi veig una certa contradicció. Es diu que la Generalitat, els organismes locals o comarcals, l'església, qualsevol dels seus establiments o dependències i tota mena de persones jurídiques, no podran permutar ni cedir en venda o donació a particulars o a entitats mercantils, els béns de llur propietat o possessió compresos en l'article anterior. Aquí diu, «article anterior», i no sé si és que es refereix precisament a l'article anterior; jo ara, en llegir-lo, hi veig una cosa, i és que l'article anterior parla dels objectes de què es pot incautar la Direcció General del Patrimoni, perquè no han estat declarats. Aleshores jo voldria saber si aquest article 6.^è es refereix només a aquests o si es refereix a tots aquells que han estat declarats, que han estat objecte del registre, que jo em penso que deu ésser aquesta la intenció de l'article. Ara, suposant que sigui aquesta la intenció de l'article, aleshores hi ha una curiosa diferència amb l'art. 18. En l'art. 18 es diu que les entitats mercantils i els propietaris o usuaris, als quals es refereix l'art. 16, que són els particulars o entitats mercantils, no podran exportar els béns inscrits al registre sense el permís de la Direcció General del Patrimoni, etc. El dir que no es podrà exportar sense un permís, vol dir que amb el permís es podrà exportar; de manera que aleshores donem als particulars una extensió de possibilitats en quant a la disponibilitat dels seus béns, més grossa que no la donem a aquestes corporacions. Jo crec que no hi ha motiu per a establir aquesta diferència, perquè aquí es posa la Generalitat, els organismes locals o comarcals, l'església i les persones jurídiques, com si fossin totes d'una mateixa condició, i hi

ha una diferència, una diferència considerable, i és que la Generalitat i aquests organismes locals o comarcals, que suposo que deuen voler referir-se als Ajuntaments o a aquells organismes administratius que formen part de l'organització de l'Estat, són entitats que no deuen la subsistència als seus propis mitjans, sinó que poden anar a arbitrar els mitjans necessaris per a la seva pròpia subsistència i, en canvi, l'església i les altres persones jurídiques són i poden ésser entitats que deuen la seva subsistència als seus propis mitjans, i en un moment determinat poden necessitar recórrer a la realització d'aquests béns, i aleshores es troben que allò que és permès a un particular, no els és permès a elles, perquè se'ls posa la limitació de què no poden permutar ni cedir en venda o donació a particulars o entitats mercantils. En canvi, els particulars ho poden fer. Jo crec que això no és absolutament necessari per a la protecció del patrimoni; per a la protecció del patrimoni el que és necessari és que aquestes vendes i transmissions, de la mateixa manera com s'estableix per als particulars, siguin seguides pel registre.

Jo trobaria més lògic, per exemple, que tant a ells com als particulars se'ls prohibís l'exportació, i així com aquí es deixa una porta oberta al particular per a l'exportació, a mi no em faria res que es tanqués aquesta porta per a l'exportació, però que en canvi quedés obert el camí perquè, dintre de Catalunya, aquell que en un moment determinat ha de realitzar un d'aquests béns per a obtenir mitjans econòmics, tingui la llibertat de fer-ho subjectant-se a aquestes obligacions que ja estan determinades per als casos dels particulars, és a dir, que, establert el registre, es pogués anar seguint la situació de cada un d'aquests objectes, i que aquests objectes no podessin sortir de Catalunya. A més, hi ha aquell dret de retracte de la Generalitat, que jo trobo molt bé i molt just.

Hi ha un altre aspecte. Es parla dels béns de l'església. L'església té béns que són d'un valor artístic i, en canvi, són instruments del culte, que, per tant, estan subjectes a un ús; hauríem de saber fins quin punt aquests objectes poden ésser o no intervinguts mentre aquests objectes estiguin sotmesos a la funció per a que són destinats.

Hi ha allò que es refereix a la reproducció fotogràfica. Ací hi trobo jo també una imprecisió. Allà on hi ha un objecte artístic, d'un valor artístic, històric o arqueològic, hi ha també i s'ha de suposar que hi ha, i si no hi és la Llei i els executors de la Llei ja faran que hi sigui, un esforç de conservació, i és molt natural que aquest esforç de conservació pugui ésser subvingut en part per uns drets que moltes vegades s'exigeixen per a la reproducció, sobretot quan la reproducció, en molts casos, que aquí no es distingeixen, no és més que un altra forma d'indústria. Si un particular, o si una entitat pública, o sigui qui sigui, té un objecte de valor arqueològic, i hi ha un senyor particular també que vol reproduir-lo per a després fer un comerç d'aquesta reproducció, aleshores el particular o el propietari de l'objecte, sigui qui sigui, ha de tenir la llibertat de si vol o no vol concedir això, de

manera que això és el que allí s'haurà de precisar, és a dir, aquest dret que es dona d'obtenir la producció de l'objecte d'art, que s'ha de saber a quí es dona; no es pot donar a tothom. S'ha de donar a base d'un títol d'interès precisament científic, artístic o arqueològic. S'ha de saber si es dona a una entitat pública, si es dona a una entitat científica o si és que simplement es dona a tothom que se'n vulgui beneficiar. Aleshores fariem una invasió dels drets de la propietat, a favor, al millor, d'altres drets de la propietat que no hi tenen res a veure.

Aquestes són les observacions que a mí m'ha suggerit la Llei. Jo continuo dient que amb la tendència general de la Llei, hi estic d'acord. A mí m'agradaria veure si aquestes observacions poden ésser recollides i si poden produir alguna modificació en el text d'aquest dictamen.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. SERRA I HÜNTER: Els defectes que assenyalava el senyor Romeva en el dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei de Conservació del Patrimoni Històric i Científic, són inherents, senyors Romeva, a tota Llei que no vol passar sota el detall reglamentari i que té al costat un secretariat, una direcció, una sèrie d'organismes que aniran precisant o resolent els casos que es presentin. Diu el senyor Romeva que el defecte general, sobretot dels primers articles, és la seva vaguetat i la seva imprecisió, i el fet de no donar clarament una explicació, un desenvolupament a aquests cinc o sis conceptes respecte els béns mobles i immobles, respecte al que són pròpiament productes artístics o bel·leses naturals, que pot crear veritables conflictes entre l'interès particular i l'interès de l'Estat. M'ha semblat veure a través d'aquestes observacions del senyor Romeva una certa temença en el sentit que l'Estat pugui estendre excessivament la seva acció sobre els interessos particulars, sobre els propietaris i usuaris que tinguin una d'aquestes propietats declarades de valor artístic nacional. Hi ha una Direcció, un Secretariat, hi ha uns organismes que són els encarregats de resoldre en cada cas — i per això estan integrats per persones veritablement tècniques — que és el paratge, el grup urbà, la bellesa natural, l'objecte d'art que té un veritable valor, i aquell que no té més que un valor purament passatger i que, per tant, pot ésser perfectament venut o exportat. Quina seria la finalitat i l'objecte d'aquesta Direcció i de tots aquests organismes, si no fos aquesta? Jo, al contrari, en aquest primer article en el qual veu el senyor Romeva vaguetat i imprecisió, hi trobo, no solament una claretat gran, sinó que hi trobo també una enumeració perfecta i gairebé excessiva per tal que res que pugui tenir un valor artístic o científic no pugui escapar a ésser, diríem, emportat per l'interès particular.

Diu: «I si es tracta d'una cosa, d'un llibre, d'un invent que realitza el particular en ús d'una perfecta llibertat d'iniciativa personal pròpia, és que això també ha de venir l'Estat a incautar-se'n, donar-li aquest aspecte a un valor natural i substraure, per dir-ho així, la seva propietat? No, en això em sembla que el mateix senyor Romeva

indicava ja aquella distinció que si en la Llei no queda en aquests termes, sembla que se'n dedueix d'una manera clara i evident; només allò que té avui un valor artístic, històric i arqueològic. Evidentment, tot això que fem ara té un valor actual. ¿El tindrà històric o no el tindrà? Això no ho podem saber. Quan hagi passat aquesta generació i es vegi el que realment ha respost a les necessitats de l'època i, diríem, a la concreció d'aquests valors permanents i universals, aleshores això deixa d'ésser ja patrimoni de l'individu i es converteix en un patrimoni nacional i, per tant, aleshores desapareixen totes aquelles limitacions que la propietat individual imposa i queden totalment de propietat de la collectivitat, sigui una obra, sigui un llibre, sigui un quadre, sigui el que sigui. És evident que en aquest cas no hi ha d'haver altre criteri que el del consentiment universal del poble, que arriba a precisar concretament i absolutament una unitat de criteri sobre el que té un valor estrictament històric.

Té una temença, també, el senyor Romeva: que d'aquesta acció excessivament, segons ell, protectora de l'Estat, puguin aprofitar-se'n els apassionaments locals i resulti en perjudici dels mateixos particulars. Ah!, és evident, senyor Romeva, que en totes les coses s'hi pot posar la passió; la passió, com tots els moviments sentimentals, té un doble valor, un valor positiu i un valor negatiu. Hi ha aquí un organisme, hi ha un sentit de la collectivitat, hi haurà un Reglament que precisarà tot això, que procurarà, diríem, esmortuir tot el que pugui donar lloc a aquests apassionaments i, per tant, resultar en perjudici, no solament de les propietats o dels usuaris, sinó matar la iniciativa individual, i hem de suposar que entre un Reglament, com he dit abans, i entre unes Juntes tècniques veritablement especialitzades, aquests Comitès locals de Cultura no voldran pas deixar-se emportar per aquest esperit purament passional i polític, sinó que atendran als interessos generals de Catalunya. Almenys és aquesta la creença que jo tinc, i en aquest sentit ha estat concebuda la Llei; no en un sentit que ens posés els catalans en un pla d'utilitzar el que és pròpiament un valor científic, artístic, arqueològic o històric, per tal de profunditzar encara més les tristes diferències que ens separen.

Per això jo torno a insistir en la discrepància fonamental del senyor Romeva, perquè crec que fins s'arriba — ho he dit en fer l'exposició del dictamen — a un desenvolupament excés minucios de totes aquestes coses, perquè es parla de si l'autor és nacional o és estranger, de si l'objecte o l'obra té un valor nacional o no el té, si ha estat fet a Catalunya o no; i, encara, si porta menys de cinquanta anys o té ja més de cinquanta anys. Això s'ha fet precisament amb la intenció de defugir o evitar la possibilitat d'aquesta contraposició d'interessos que podria portar aquests estralls que, amb molta raó, assenyalava com a possibles el senyor Romeva. Diu: Bé, però també seria convenient saber de totes aquestes enumeracions d'entitats i corporacions que aquí s'esmenten — algunes de les quals jo he llegit aquí —, quines són les que estan destinades a fer aquest informe. Una cosa és l'incoar l'expedient; en això

la Llei té un criteri molt ampli, i al cap i a la fi en incoar l'expedient al mateix particular se li donen facilitats. Una vegada incoat, aleshores vénen els organismes tècnics i, si no n'hi ha prou — alguns d'ells ja tenen representants dintre d'aquests mateixos organismes, segons la Llei a què m'he referit —, aleshores criden a informe a totes aquestes entitats, les més adients segons sigui l'objecte artístic, científic, arqueològic o històric, i aleshores em sembla que amb aquest criteri i aquesta base, sinó l'error en absolut, almenys s'evitarà en el possible l'equivocació en el cas de què es tracta.

En els arts. 6.º i 8.º, el senyor Romeva hi veu una possibilitat de contradicció; jo no la nego, i estem disposats nosaltres, com és natural, a acceptar totes les esmenes i suggerències que evitin una interpretació equivocada. Diu l'article 6.º: «...no podran permutar ni cedir en venda o donació a particulars o a entitats mercantils els béns de llur propietat o possessió compresos en l'article anterior.» Sí, evidentment. Respecte això es faran unes modificacions en el redactat. En canvi, el seu recel també gira, com sempre, a l'entorn de la possibilitat de què sostregui a les corporacions i, sobretot, a l'església el que són pròpiament atribucions seves, primer perquè diu que són corporacions a les quals han aportat els individus els seus cabals o han promogut la seva formació i pot arribar un moment en què la seva situació els obligui a haver-se de desfer d'algun d'aquests objectes i aleshores sembla que és cohibir excessivament aquesta llibertat a què tenen dret totes les corporacions; l'Estat, en aquests casos, hauria de tenir unes mesures menys rigoroses. És veritat això; però també direm, respecte això, que no hi ha pas aquesta diferència i potser també hi ha una petita confusió en el redactat; potser, no ho nego, tenen els particulars una llibertat més gran o atribucions superiors a les de les collectivitats. Jo crec que queden tan lligats, tant en el cas d'exportació, com en el cas de modificació o en el cas de restauració, i aquestes diferències jo no les he sapigut veure. Potser més que res el senyor Romeva tem, i a això anava adreçat aquest recel que jo alludia, que sigui sobretot en l'església en la qual es puguin limitar aquestes atribucions. Jo no sé en aquest cas quin serà el criteri, la forma de resoldre aquestes coses; però és evident que tot allò que sigui d'ús del culte, qualsevol que sigui el seu valor artístic, mentre no sigui exactament com dèiem abans, en la descoberta científica, una cosa històrica, no creiem que en això l'Estat hagi d'inmiscir-s'hi per res, i creiem que tots aquests objectes poden ésser destinats a aquesta finalitat; però és evident que d'aquests objectes, encara que siguin adquirits, proveïts o estimats per una collectivitat, per independent que pugui ésser, com pot ésser una comunitat religiosa, és evident que també tenen una certa relació amb l'Estat, perquè almenys la comunitat viu dintre de l'Estat, té una protecció de l'Estat, i això fa que adquireixin un valor col·lectiu. Precisament aquesta Llei, inspirada en aquest criteri, no es posa en un cas diferent a una comunitat religiosa, i, al contrari, tot això que sembla destinat a una cosa purament particu-

lar se li reconeix un valor col·lectiu, un valor nacional, i, per tant, serà un signe més el dia de demà per a poder dir que això respon a un estat espiritual; en aquest sentit, doncs, l'Estat també vol vetllar per la conservació i no vol que es doni, que es repeteixi el trist cas de gran nombre d'objectes artístics destinats al culte que han emigrat, i encara ara cal pensar que estan emigrant a l'estranger, portat per un sentit utilitari que precisament és tot el contrari al veritable interès espiritual.

En l'art. 21 ens ha semblat que el senyor Romeva feia també una referència directa respecte els posseïdors, respecte els organismes oficials, les entitats civils i eclesiàstiques de qualsevol categoria i els particulars o persones jurídiques, posseïdors de béns objecte de registre, que tenen l'obligació ineludible d'autoritzar-ne l'estudi i la reproducció fotogràfica o dibuixada dintre de les normes que el Reglament determinarà. I s'afegeix en aquest article que per les reproduccions emmotllades o que puguin representar la integritat de l'obra, caldrà l'autorització de la direcció general del Patrimoni Històric, Artístic i Científic. Jo crec que la funció que ha de realitzar aquest organisme, que té per objecte vetllar per la conservació i restauració del Patrimoni Artístic i Científic, ha d'ésser una funció espiritual i no ha d'ésser de finalitat industrial. La funció d'aquest organisme és en aquest sentit més enlairat que l'autorització, en el sentit de la finalitat pròpia, de salvaguardar, de venerar el Patrimoni Artístic i Científic, i, per tant, cal el control adequat per a evitar que es faci el que freqüentment s'ha fet i podem veure nosaltres en visitar algunes d'aquestes obres de construcció nacional, i moltes d'elles de caràcter religiós, que s'utilitzen per tal de fer una expansió industrial en més o menys escala, que en realitat perjudiquen la mateixa finalitat d'aquest patrimoni que nosaltres volem respectar.

Seguiríem, senyor Romeva, segurament en aquest camí insistint potser en altres coses, i per això crec que el més important ho ha dit al principi, i l'interès, la necessitat d'endagar aquestes qüestions, la sent el senyor Romeva igualment com nosaltres, els homes d'esquerra. Nosaltres però, no volem fer en absolut cap distinció. Nosaltres volem donar un valor permanent a tot el que pugui constituir aquest patrimoni en que es reflecti un moment de la vida del poble, de la vida espiritual del nostre poble, i aleshores el que conspertanyer a la personalitat, deixa de pertànyer a l'individu i adquireix ja un valor, un caràcter nacional. I aleshores, l'Estat, que té sens dubte una força més gran i una funció més enlairada, és el que s'ha d'encarregar de la conservació i restauració i del destí d'aquests objectes. Això no vol dir que es negui l'acció dels individus, aquesta col·laboració de totes les corporacions, i fins la col·laboració de les confessionsals; l'Estat no les rebutja ni molt menys. El que fa l'Estat és que com pugui ésser utilitzada una finalitat, per enlairada que sigui, servint únicament a interessos que no són de la collectivitat, sinó de l'individu, a interessos particulars, aleshores l'Estat ve i diu: «Això no, perquè per damunt dels interessos

particulars i de l'individu hi han els interessos nacionals i collectius. Jo sóc l'entitat que ha vingut precisament per a respondre d'aquesta finalitat. Aquí estic jo, i per això jo procuro fer una Llei, per defensar els interessos collectius». I aquesta Llei, haurem de reconèixer que és necessària, entre altres motius, perquè, com ja hem dit, no es pugui repetir el trist cas de que molta part dels objectes que podien figurar en el nostre patrimoni, es troben molt lluny de les fronteres de la nostra terra.

Aquesta és la finalitat que perseguim; i si no hem estat prou encertats, estem disposats a acceptar aquelles modificacions que es creguin convenients, sempre que no s'apartin del sentit essencial d'aquesta Llei.

El Sr. ROMEVA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Romeva té la paraula.

El Sr. ROMEVA: Algunes de les meves objeccions, amb els aclariments que ha fet el senyor President de la Comissió i que constaran en el DIARI DE SESSIONS, em sembla que resten ben aclarides. Però hi han dos o tres punts en els quals no coincideixo amb el seu criteri; per exemple, quan parla dels béns de l'església i els béns de les entitats o particulars. El que tots hem de demanar, el que nosaltres hem de perseguir, és que aquestes coses d'un valor artístic o arqueològic que estiguin en mans d'aquestes entitats, no puguin sortir de Catalunya. Això fóra el més important, que aquestes coses siguin sotmeses a aquesta conservació, i crec que la finalitat es consegueix simplement fent-la seguir, una vegada inscrites, aquest curs; que es compleixin aquests requisits, de que a l'hora de vendre s'hagi de notificar a qui es ven, i també establint-se les sancions corresponents. En canvi, en limitar que no es puguin fer les transmissions a particulars o entitats mercantils, és impedir de revaloritzar en un moment determinat una cosa que es pot revaloritzar sense que abandoni la seva subjecció, sense que es sustregui als preceptes i intenció d'aquesta Llei. I això té més importància per quan al particular que té un objecte d'aquests, se li consent que ho vengui sempre que es notifiqui; i en canvi...

El Sr. SERRA I HUNTER: Podria precisar el senyor Romeva? Jo no he sabut trobar en quin article hi ha aquesta distinció?

El Sr. ROMEVA: Em sembla que hi ha un article que estableix aquesta distinció; aquell que diu que els particulars i entitats mercantils als quals es refereix l'article anterior, podran permutar, donar o vendre els béns inscrits en el registre, sempre que ho comuniquin prèviament a la Direcció General del Patrimoni Històric, Artístic i Científic; i quan els valors dels objectes de la cessió arribi a 50,000 pessetes, l'operació s'haurà de fer mitjançant escriptura pública amb pagament dels drets reals corresponents. I això és el que pregunto per què no pot regir també per les entitats.

El Sr. BLASI: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Blasi.

El Sr. BLASI: Jo volia fer observar al se-

nyor Romeva que hi ha una distinció entre la Cooperació i l'entitat oficial que, com ha dit molt bé el nostre President, el que ella té pertany a la collectivitat, i un particular, que mereix, encara que sigui una paradoxa, un major respecte, perquè el que és d'aquestes entitats ja pertany al comú en certa manera; en canvi, si no poséssim aquesta limitació als particulars, potser li impedirien que vinguessin a casa nostra obres que tinguessin un valor arqueològic o artístic. Nosaltres, poc podem impedir que vinguin a casa nostra obres d'interès per a Catalunya, i això s'impediria si poséssim aquesta limitació al particular. I si la posem a les entitats que tinguin registrades les seves obres, aquesta limitació solament farà bé; en canvi, limitar els particulars podria produir un gran mal, com seria el tancar la porta a totes les obres que vinguessin de fora.

El Sr. ROMEVA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Romeva.

El Sr. ROMEVA: Ja veig la distinció, però a mi no em convenç el que sigui absolutament necessari establir-la. Sortint del cas de l'església i referint-nos a altres de les persones jurídiques, com una Associació, que viu d'un patrimoni i en un moment determinat no pot realitzar els béns que té perquè són d'aquest estil. ¿Es que si els realitza, si els ven a una persona particular, surten de Catalunya? ¿Es que deixaran d'estar subjectes a aquesta Llei? No. I això és el mateix que passaria amb l'església i amb la Generalitat. Naturalment que les Corporacions públiques disposen d'un sistema econòmic que fa que no hagin de valdre's elles mateixes i no es trobaran en aquesta situació.

Per altra part, hi ha una cosa que afavoreix el particular en certa manera, i és que en el moment en què es vulgui desprendre d'un objecte de valor històric, gairebé troba un camí perquè aquesta adquisició la faci la Generalitat amb aquell dret de retracte i tanteig que s'estableix. En canvi, els altres que no se'ls permet la venda, ni aquest camí tenen. Jo continuo, doncs, mantenint el meu punt de vista respecte d'això.

Respecte del dret de fotografia, encara no ho veig clar. Comprenc que es pot imposar els que tenen un objecte històric l'obligació de permetre la fotografia de l'objecte a les entitats científiques i oficials que la Generalitat disposi que poden tenir aquest dret. L'altre, un dret públic, és una cosa que envaeix un dret particular a favor d'un altre particular també, tota vegada que seran uns particulars els que se'n beneficiïn; si es fa un arxiu, un catàleg, per les entitats científiques organitzades per la Generalitat, això és el que ha d'ésser objecte de l'obligació, i aquesta és la distinció que jo desitjava que quedés establerta.

El Sr. BLASI: He de fer observar al senyor Romeva que en l'art. 21 ja es diu que s'hauran de subjectar a les normes que el reglament determinarà.

El Sr. ROMEVA: Ja ho comprenc, però...

El Sr. BLASI: I això vol dir que en cada

cas, com que és un servei en el qual ha d'haver-hi confiança amb els seus elements directors, aquests donaran o no donaran la corresponent autorització. A més, això és més important si es té en compte que l'emmotllat de certes obres...

El Sr. ROMEVA: En l'emmotllat no m'hi fico.

El Sr. BLASI: O en la fotografia, si en un moment determinat, si en un lloc qualsevol no interessa o no convé que es puguin treure fotografies, hi haurà un servei que ho impedirà.

El Sr. ROMEVA: La distinció no és aquesta. Jo entenc el següent: Per exemple, un Museu o una catedral té un objecte històric i si es fa la reproducció d'unes fotografies es poden vendre i aleshores el propietari té el dret d'autoritzar el particular. Ha de tenir el dret d'autoritzar-lo o no. Allà on s'imposa l'obligació és a les entitats científiques, a les corporacions públiques, i a allò que està en el règim de cultura que estem muntant. Aquesta és la distinció que jo entenc que s'hauria d'establir en el reglament, és a dir, imposar al propietari l'obligació de consentir a aquestes entitats públiques, científiques, històriques, arqueològiques o el que siguin, i permetre la reproducció dels seus objectes, ha de quedar al propietari amb la llibertat o no de permetre les reproduccions que puguin fer els particulars.

El Sr. BLASI: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. BLASI: Jo comprenc la distinció del senyor Romeva, però jo desitjo posar-li un argument a la inversa, referint-me al cas d'un propietari que tingués un objecte d'un valor arqueològic i s'entestés en no deixar-lo fotografiar, reproduir ni dibuixar, la qual cosa podria produir un perjudici per a l'estudi o per la ciència. Com que hi haurà un organisme tècnic que veurà l'ús que vulgui fer-se d'allò que es dibuixi o fotografiï, jo confio que el mateix no permetrà pas que hi vagi un individu per a obtenir un benefici industrial o mercantil, però hem de donar a aquest organisme el dret a què quan es vulgui fotografiar o dibuixar un objecte, pugui decidir sobre el particular.

El Sr. ROMEVA: Jo ja ho he entès. Amb això estem d'acord, però amb el que no estem d'acord és amb què ho digui l'article.

El Sr. PRESIDENT: Per acabada la discussió de la totalitat. Se suspèn aquest debat.

Continuació de la discussió del Dictamen de la Comissió sobre diversos articles de la segona part del Projecte de Llei Municipal de Catalunya (articles 209 al 244)

El Sr. PRESIDENT: Estava pendent de discussió l'art. 209. Dongui's lectura a una esmena proposada per la Comissió.

(El senyor Secretari llegeix:)

S'afegirà al final de l'art. 209: «Els Municipis de menys de 2,000 habitants, abans d'obtenir l'autorització assenyalada hauran de sotmetre llurs acords a referèndum.»

El Sr. PRESIDENT: S'accepta? (*Assentiment.*) És acceptada la modificació, i en conseqüència, aprovat l'article.

(La reducció definitiva de l'art. 209 és la següent:)

«Article 209. Per a l'alienació o gravamen dels béns comunals pertanyents a Municipis de menys de 10,000 habitants, caldrà acreditar-ne la necessitat de l'enajenació o gravamen, i obtenir l'autorització del Govern de la Generalitat. Els Municipis de menys de 2,000 habitants abans d'obtenir l'autorització assenyalada hauran de sotmetre llurs acords a referèndum.»

El Sr. PRESIDENT: S'entra en la discussió de l'art. 221, de la secció quarta.

El Sr. CASADEMUNT: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Casademunt.

El Sr. CASADEMUNT: Jo voldria pregar a la Comissió que a l'art. 220 volgués afegir-hi un paràgraf.

El Sr. PRESIDENT: L'art. 220 està ja aprovat. Retornar-hi, decidiria de la serietat del Parlament. Tal vegada el senyor Casademunt podrà aconseguir el que desitja per mitjà d'un article transitori, o propòsant un art. 220 bis, que en la redacció definitiva podrà ésser incorporat al Projecte de Llei.

El Sr. CASADEMUNT: Accepto la fórmula d'article 220 bis.

(Es dona lectura a l'esmena:)

«Article 220 bis. Mentretant no es trobi persona en les condicions establertes, podrà nomenar-se, pel temps que fixa aquesta Llei, amb caràcter interí, una persona competent.

Palau del Parlament, 15 de juny del 1934. — Casademunt, Dot, Bancells i Mestres.»

El Sr. PRESIDENT: S'aprova? (*Assentiment.*) Queda aprovat l'art. 220 bis.

(A continuació són aprovats els arts. 221 i 222, als quals no hi ha presentat cap esmena ni cap vot particular.)

El Sr. PRESIDENT: Article 223. Hi ha una esmena. Dongui's lectura de l'esmena.

(El senyor Secretari dona lectura a l'esmena següent:)

«Aquest article, que passarà a ésser el 244, restarà redactat com segueix:

«Tots els Municipis de Catalunya i els empleats respectius (Secretaris, Interventors, Funcionaris i Obrers) organitzaran, sota el patronatge de la Generalitat o l'organisme que aquesta designi, una Mutualitat per a drets passius del seu personal. En el Reglament de creació de dita Mutualitat es fixaran clarament les normes de funcionament i les aportacions dels Ajuntaments i del personal esmentat.»

Palau del Parlament, 15 de juny del 1934. — Casademunt, Dot, Bancells i Mestres.»

El Sr. PRESIDENT: S'accepta aquesta esmena?

El Sr. ARNAU: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Arnaú.

El Sr. ARNAU: Aquest article ha passat a estudi de la Comissió, la qual recull el seu sentit, per a introduir-lo en un futur article que s'afe-

girà al final del Capítol III. Per tant, la Comissió retira l'art. 223.

El Sr. PRESIDENT: Així, la Comissió no accepta aquesta esmena. Els seus signants la retiren?

El Sr. CASADEMUNT: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Casademunt.

El Sr. CASADEMUNT: Vist que la Comissió recull l'esperit d'aquesta esmena, els seus signants queden satisfets en veure que s'atenen com s'havien d'atendre els obrers municipals. Aquest era el nostre esperit.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Només per observar a la Comissió que un cop aprovada aquesta modificació de l'art. 223, potser ja una mica abans d'aprovar la modificació, resulta una certa contradicció entre l'art. 222 i aquest nou redactat de l'article 223. En realitat, l'art. 223 ha de constituir un règim provisional mentre no estigui formada aquesta mutualitat, però si instituïm una mutualitat i ja tenim establert el prorrateig en forma obligatòria, farem més difícil la vida de la mutualitat. Jo crec que en algun lloc o altre s'hauria de dir que aquest art. 222 constitueix un règim de transició, un règim provisional fins que estigui reglamentat d'una manera definitiva el funcionament de la mutualitat que es propugna que es creï.

El Sr. PRESIDENT: Això es pot dir en aquest article que passarà a ésser el 244.

El Sr. ARNAU: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Arnaud.

El Sr. ARNAU: Al final d'aquest article es passarà a recollir la suggerència del senyor Ruiz i Ponseti, perquè, de fet, quan estarà creada aquesta mutualitat haurà de desaparèixer aquest article.

(A continuació són aprovats els arts. 224, 225, 226, 227, 228 i 229, als quals no hi ha presentada cap esmena ni cap vot particular.)

El Sr. PRESIDENT: Article 230.

El Sr. CASADEMUNT: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Casademunt.

El Sr. CASADEMUNT: Es per a fer una petita observació a aquest article. Fent una comparació entre les penalitats que es posen als funcionaris i als Secretaris, jo he trobat que certes faltes es castiguen amb la destitució dels funcionaris. Jo crec que ha d'haver-hi una paritat. Si el Secretari comet faltes greus, no se li sancionen més que amb suspensió de càrrec i sou de quinze a trenta dies, i no es pot arribar, com en els funcionaris, a la total destitució. No comprenc per què si arriba a aquells no arriba a aquests. Jo poso aquesta disparitat en coneixement de la Comissió i li prego que la tingui en compte a veure com ha de resoldre-la.

El Sr. ARNAU: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Arnaud.

El Sr. ARNAU: En realitat, la Comissió no

ha volgut establir cap diferència en quant a les penalitats en què poden incórrer els Secretaris i Interventors respecte als demés funcionaris municipals, i trobo atinada l'observació que ha fet el Diputat senyor Casademunt.

Per això la Comissió no té cap inconvenient en acceptar, quan es parla de faltes greus de tota mena de funcionaris municipals, que consti que de la mateixa manera podran ésser sancionades, amb un mes o un any, o amb la destitució.

El Sr. PRESIDENT: Així restarà redactat aquest article en la forma que proposa el senyor Arnaud? S'aprova l'article 230? (Assentiment.) Resta aprovat.

(L'article 230 és aprovat amb la redacció següent:

«Article 230. Les faltes greus podran sancionar-se amb apercibiment, suspensió de càrrec i sou fins a quinze dies, i en cas de repetició fins a trenta dies, o amb la destitució.»

(Sense discussió, són aprovats els articles 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237 i 238, als quals no havia estat presentat cap vot particular ni cap esmena.)

El Sr. PRESIDENT: Article 239. Hi ha una esmena.

(El senyor Secretari dona lectura a l'esmena següent:

«A l'art. 239 s'hi afegirà com a segon paràgraf, el contingut de l'art. 242, amb la següent redacció:

«En l'esmentat Reglament, a més de les condicions d'ingrés, hauran de constar-hi les d'ascens, obligacions del càrrec, sous, drets passius, sancions i temps de duració de les interinitats. Aquest Reglament caldrà que sigui aprovat per la Direcció General d'Administració Local, d'acord amb les normes generals que prèviament fixarà aquest organisme.»

Palau del Parlament, 15 de juny del 1934. — Casademunt, Dot, Bancells, Mestres.»

El Sr. PRESIDENT: Accepta la Comissió, l'esmena?

El Sr. ARNAU: La Comissió accepta l'esmena amb una senzilla diferència; que digui, «aquest Reglament caldrà que estigui d'acord amb les normes generals que prèviament fixarà la Direcció General d'Administració Local.»

La Comissió opina que potser seria preferible que aquesta esmena passés a ésser art. 240, i que l'art. 239 fos aprovat tal com figura en el dictamen.

El Sr. CASADEMUNT: D'acord.

El Sr. PRESIDENT: S'aprova, doncs, l'article 239? (Assentiment.) Resta aprovat.

S'aprova l'esmena, amb la modificació proposada per la Comissió, i passant a ésser article 240? (Assentiment.) Aprovada.

(L'article 240 afegit al dictamen, és el següent:

«Article 240. En l'esmentat Reglament, a més de les condicions d'ingrés, hauran de constar-hi les d'ascens, obligacions del càrrec, sous, drets passius, sancions i temps de duració de les interinitats. Aquest Reglament caldrà que estigui d'acord amb les normes generals que prè-

viament fixarà la Direcció General d'Administració Local.»

El Sr. ARNAU : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Arnau.

El Sr. ARNAU : Com que al capítol tercer s'ha parlat d'introduir-hi un article que fa referència als funcionaris en general, i com que el títol d'aquest capítol diu : «Dels altres funcionaris municipals», la Comissió proposa substituir aquestes paraules per : «Dels funcionaris municipals en general», sense *els altres*.

El Sr. PRESIDENT : Ho acorda així la Cambra? (*Assentiment.*) Resta acordat.

(*A continuació són aprovats sense discussió els articles 240 i 241 del Dictamen, als quals no havia estat presentat cap vot particular ni cap esmena.*)

El Sr. PRESIDENT : Article 242.

El Sr. ARNAU : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Arnau.

El Sr. ARNAU : L'article 242 ha passat a ésser el 240.

El Sr. PRESIDENT : Potser seria convenient suspendre la discussió d'aquest dictamen, per tal que la Comissió pogués posar en ordre la numeració d'aquests articles. S'acorda? (*Assentiment.*) Se suspèn aquest debat.

Lectura del Dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei de Pressupostos de la Generalitat per al segon semestre del 1934

(*Es dona lectura al següent :*)

«DICTAMEN

La Comissió de Pressupostos s'ha reunit i ha fet un examen acurat i detallat del Projecte de Pressupostos pel segon semestre del 1934, que ha presentat al Parlament el Consell de Govern de la Generalitat.

Totes les modificacions estudiades per la Comissió que representen augment de despeses han estat comunicades al Govern de la Generalitat perquè si les creu acceptables modifiqui en temps oportú el Projecte de Pressupostos i doni lloc a

un acord complementari d'aquesta Comissió sempre que això pugui fer-se en temps oportú, és a dir, abans de què les partides modificades hagin estat votades pel Parlament.

Les partides que representaven disminucions de consignació han estat igualment proposades com a compensació dels augments abans indicats.

La majoria de la Comissió ha opinat que la interpretació de l'art. 73 de l'Estatut Interior de Catalunya li imposava aquesta tramitació.

Entenia la Comissió que per pròpia iniciativa podia proposar noves ordenacions de despeses, sempre que aquestes ordenacions no augmentessin la consignació que en el projecte del Govern es fixava per cap de les partides del Pressupost i que per això, és a dir per a augmentar, li era necessari com a tal comissió recabar abans la seva aprovació pel Govern de la Generalitat, això sense perjudici d'acceptar o no acceptar aquelles esmenes que siguin presentades pels senyors Diputats en la forma preceptuada per l'art. 73 de l'Estatut Interior de Catalunya.

El present dictamen es refereix a les consignacions dels Pressupostos d'ingressos i de despeses que la Comissió proposa que siguin aprovades.

L'articulat de la Llei serà objecte d'un dictamen complementari.

Palau del Parlament, 19 juny del 1934. — El President, Pere Coromines. — El Secretari, Lluís Bru.»

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de dimecres

1. Precs i preguntes.
2. Continuació de la discussió del Dictamen de la Comissió sobre diversos articles de la segona part del Projecte de Llei Municipal de Catalunya (Articles 209 al 244).
3. Continuació de la discussió del Dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei de Conservació del Patrimoni Històric, Artístic i Científic de Catalunya.
4. Discussió del Dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei de Pressupostos de la Generalitat per al segon semestre del 1934.

(*S'aixeca la sessió a tres quarts de vuit i cinc minuts de la vetlla.*)

